

MINISTRI MÄÄRUS

Riigi toetatav õigusnõustamine

Määrus kehtestatakse riigi õigusabi seaduse § 31 lõike 3 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse riigi toetatava õiguslase esmanõustamise (edaspidi *õigusnõustamine*) sihtgrupp ja õigusvaldkonnad, õigusnõustamise toetuse jagamise konkursi tingimused ja kord, nõuded taotlusele koos pakkumisega (edaspidi koos *taotlus*) ja toetuse taotlejale, nõuded toetatavale õigusabile ja selle andmise korraldamisele, riigi toetatava õigusabi vajaja (edaspidi *abivajaja*) omaosalusmäär (edaspidi *omaosalusmäär*) ning nõuded toetuse saaja aruandlusele.

§ 2. Õigusnõustamise kättesaadavuse toetamine

(1) Õigusnõustamise kättesaadavuse parandamiseks eraldatava toetuse jagamiseks korraldab Justiitsministeerium avaliku konkursi (edaspidi *konkurss*). Konkursi võitjaga sõlmitakse toetuse kasutamise leping (edaspidi *leping*) kuni viieks aastaks.

(2) Konkursi väljakuulutamisel määratakse toetatava tegevuse piirsumma kalendriaasta kohta, toetuse ulatus ja muud konkursi täpsemad tingimused.

2. peatükk Õigusnõustamise viisid, sihtgrupp ja õigusvaldkonnad

§ 3. Õigusnõustamise viisid

(1) Õigusnõustamine toimub järgmisel viisil:

- 1) abivajajaga kohtudes või abivajaja nõusolekul videosilla või telefoni teel (edaspidi *kohtumisega õigusnõustamine*);
- 2) eesti- ja venekeelse veebilehe www.juristaitab.ee ja www.juristaitab.ee/ru (edaspidi *veebilehed*) kaudu esitatud küsimustele vastamise teel;
- 3) juturoboti vahendusel.

(2) Määruses sätestatud kohaldatakse, arvestades lõikes 1 nimetatud õigusnõustamise viisi erisusi.

§ 4. Õigusnõustamise sihtgrupp

(1) Kohtumisega õigusnõustamist osutatakse Eestis elavale füüsilisele isikule, kelle taotlusele eelnenud kvartali keskmine ühe kuu brutosissetulek on kuni 1700 eurot.

(3) Erivajadustega isikute ja eakate õigusnõustamise kättesaadavuse parandamiseks antava toetuse jagamise tingimused ja kord kehtestatakse peatükis 8.

(4) Erivajadustega isikuks loetakse isik, kellel Sotsiaalkindlustusamet on tuvastanud keskmise, raske või sügava puude.

(5) Eakaks loetakse isik, kes on jõudnud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka.

§ 5. Õigusnõustamise valdkonnad

Riigieelarvest toetatakse õigusnõustamist kõikides õigusvaldkondades, välja arvatud:

- 1) vangistusõiguse küsimustes;
- 2) rahvusvahelise kaitse taotlejaid puudutavates küsimustes;
- 3) ettevõtlusega seotud küsimustes, välja arvatud ettevõtlusega alustamine, ja füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtlust puudutavates küsimustes;
- 4) füüsilisest isikust ettevõtja maksuvaidlusi puudutavates küsimustes;
- 5) kahtlustatava ja süüdistatava nõustamiseks kriminaalmenetluses;
- 6) küsimustes, mille puhul on kohtutäituril seadusega ettenähtud kohustus selgitada täitemenetluse osalistele nende õigusi ja kohustusi;
- 7) küsimustes, mille puhul on notaril seadusega ettenähtud kohustus nõustada tõestamistoimingus osalejaid tõestamistoimingu raames;
- 8) küsimustes, mille puhul füüsiline isik soovib nõustamist temale loovutatud nõude sissenõudmise kohta, kui nõue oli algselt tekkinud juriidilisel isikul;
- 9) Euroopa Inimõiguste Kohtusse pöördumist puudutavates küsimustes.

§ 6. Kohtus esindamise piirang

Õigusnõustamine ei hõlma kohtus esindamist, sealhulgas kohtudokumendi koostamist, välja arvatud maksekäsu kiirmenetluse avalduse esitamine.

3. peatükk

Konkursi tingimused ja kord ning leping

§ 7. Konkursi väljakuulutamine

(1) Konkurs kuulutatakse välja justiitsministri käskkirjaga ning teade väljakuulutamise kohta avaldatakse vähemalt Justiitsministeeriumi kodulehel ja väljaandes Ametlikud Teadaanded.

(2) Konkursi võib välja kuulutada õigusnõustamiseks ühel või mitmel § 3 lõikes 1 nimetatud viisil.

(3) Konkursi väljakuulutamise teade peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- 1) õigusnõustamise viis, konkursi korraldamise objekt, õigusnõustamisega alustamise eeldatav aeg, informatsioon konkursi tulemusel sõlmitava lepingu perioodi soovitava kestuse kohta ning informatsioon riigimajade ja kohtute ruumide kasutamise võimaluste kohta sõlmitava lepingu perioodil;
- 2) õigusnõustamiseks eraldatavad piirsummad kalendriaasta kohta;
- 3) kohtumisega õigusnõustamise tunnitasi piirmäär;
- 4) minimaalne kohtumisega õigusnõustamise tundide arv, mille ulatuses tuleb nõudluse olemasolu korral tagada kohtumisega õigusnõustamine kalendriaastas;
- 5) taotluse vormistamise keel;
- 6) taotluse esitamise viis, koht, tähtpäev ja kellaaeg;
- 7) Justiitsministeeriumi märke võimaluse kohta saada konkursi kohta lisateavet;
- 8) märke, et Justiitsministeeriumil on õigus konkurss igal ajal nurjunuks kuulutada;
- 9) Justiitsministeeriumi kontaktandmed ja kontaktisik.

(4) Taotluste kvalifitseerimiseks, hindamiseks ja võrdlemiseks moodustab justiitsminister käskkirjaga komisjoni.

§ 8. Taotluse kvalifitseerimine

(1) Taotlus loetakse konkursile kvalifitseerunuks, kui taotleja:

- 1) on esitanud taotluse tähtaja jooksul;
- 2) on registreeritud asjakohases Eesti registris;
- 3) on esitanud kõik taotluses nõutud andmed;
- 4) õigusnõustajatel on § 16 lõikes 3 sätestatud kvalifikatsioon ja piisav kogemus ning taotleja on esitanud nende kinnituse projektis osalemise kohta;
- 5) viimase kolme aasta käibe summa on vähemalt 350 000 eurot ja aastas vähemalt 100 000 eurot, kusjuures ühispakkumise korral vastab iga taotleja käive § 17 punktis 14 sätestatule;

- 6) suhtes ei ole taotluse esitamise päeva seisuga algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust või ta ei ole pankrotis, tal puudub maksuvõlg ning eelneva kolme kuu jooksul ei ole maksuvõlga olnud üle kümne päeva järjest ja maksuvõlg kokku ei ole sellel perioodil ületanud 15 000 eurot;
- 7) on andnud kinnituse, et tema raamatupidamine on korras, osanikud ja juhatuse liikmed on kriminaalkorras karistamata ning neid ei ole trahvitud äriseadustiku nõuete rikkumise eest ning osanike ja juhatuse liikmete varasem töö- ja töövälise tegevus ei kahjusta Justiitsministeeriumi mainet;
- 8) on andnud kinnituse § 22 lõigetele 4 ja 5 vastava kliendihaldustarkvara olemasolu kohta ning esitanud informatsiooni kasutusele võetava kliendihaldustarkvara ja selle kasutuselevõtmise aja kohta;
- 9) on andnud Justiitsministeeriumile nõusoleku järelepärimise tegemiseks riigi infosüsteemides.

(2) Taotluse kvalifitseerimiseks vajalike juba esitatud andmete täpsustamiseks ja täiendamiseks võidakse taotlejalt nõuda täiendavate andmete ja dokumentide esitamist, määrates tähtsaja nende esitamiseks.

(3) Taotleja või samade kaastaotlejate poolt mitme taotluse esitamise korral arvestatakse ainult viimasena esitatud taotlust.

(4) Kui taotluse kvalifitseerimisel selgub, et taotleja on esitanud taotluses ebaõigeid andmeid või dokumente, ei ole taotlus automaatselt konkursile kvalifitseerunud. Justiitsministeerium võib jätta taotluse kvalifitseerimata, kui taotleja planeeritud õigusnõustajate arv eelduslikult ei ole realistlik võrreldes § 7 lõike 3 punktis 4 nimetatud minimaalse kohtumisega õigusnõustamise tundide ja taotleja omafinantseeringuga abivajajale tasuta pakutavate kohtumisega õigusnõustamise tundide koguarvuga kalendriaasta kohta.

(5) Kui ühtegi konkursile esitatud taotlust ei loeta konkursile kvalifitseerunuks või tähtpäevaks ei ole konkursile esitatud ühtegi taotlust, siis kuulutatakse konkurss nurjunuks.

§ 9. Taotluste hindamine ja võrdlemine

(1) Komisjon hindab ja võrdleb ainult konkursile kvalifitseerunud taotlusi.

(2) Taotluste hindamisel võrdleb komisjon järgmisi kriteeriume:

- 1) taotluse esitamisele eelneval viiel aastal sotsiaalprojektides osalemise kogemus;
- 2) kohtumisega õigusnõustamise tunnitasu määr;
- 3) pakkumine omafinantseeringuga taotleja poolt abivajajale tasuta pakutavate kohtumisega õigusnõustamise tundide kohta kalendriaastas õigusvaldkondade kaupa;
- 4) telefoni teel juhendamise toetuse suurus kalendriaasta kohta;
- 5) pakkumine, mitut abivajajat ollakse valmis telefoni teel korraga juhendama;
- 6) veebilehtede haldamise ja veebilehe kaudu esitatud küsimustele vastamise toetuse suurus kalendriaasta kohta;
- 7) pakkumine, kui kiiresti ollakse valmis veebilehe kaudu esitatud küsimustele vastama;
- 8) õigusnõustamise ning telefoni teel juhendamise käigus esitatud küsimuste ja vastuste juturoboti arendamiseks vajalikul ulatusel ja viisil kogumise ning klassifitseerimise toetuse suurus kalendriaasta kohta;
- 9) juturoboti vahendusel õigusnõustamise toetuse suurus kalendriaasta kohta;
- 10) advokaatide osakaal õigusnõustajate hulgas.

(3) Komisjon annab taotlustele iga lõike 2 punktides 1–10 sätestatud kriteeriumi alusel punkte järgmiselt:

- 1) lõike 2 punktis 1 sätestatud kriteeriumi alusel saab taotleja, kes on osalenud sotsiaalprojektides, mis aitavad saavutada kõige väiksema mõjuga toetuse eesmärgi, ühe punkti ja iga eelmisest suurema mõjuga taotleja ühe punkti võrra rohkem punkte, saadud punktid korrutatakse kolmega;
- 2) lõike 2 punktis 2 sätestatud kriteeriumi alusel saab kõige ebasoodsam taotlus ühe punkti ning iga eelmisest soodsam taotlus ühe punkti võrra rohkem punkte, saadud punktid korrutatakse kahega;
- 3) lõike 2 punktis 3 sätestatud kriteeriumi alusel saab olulises nõustamisvaldkonnas kõige vähem pakutavate tasuta tundide arvuga taotlus ühe punkti ja iga eelmisest suurema tasuta tundide arvuga taotlus ühe punkti võrra rohkem punkte, saadud punktid korrutatakse kahega;
- 4) lõike 2 punktides 4, 6 ja 8 sätestatud kriteeriumide alusel saab kõige ebasoodsam taotlus ühe punkti ning iga eelmisest soodsam taotlus ühe punkti võrra rohkem punkte;
- 5) lõike 2 punktis 5 sätestatud kriteeriumi alusel saab kõige ebatõhusama lahendusega taotlus ühe punkti ning iga eelmisest tõhusama lahendusega taotlus ühe punkti võrra rohkem punkte, saadud punktid jagatakse kahega;
- 6) lõike 2 punktis 7 sätestatud kriteeriumi alusel saab kõige pikema ooteajaga taotlus ühe punkti ning

iga eelmisest kiirema lahendusega taotlus ühe punkti võrra rohkem punkte, saadud punktid jagatakse kahega;

7) lõike 2 punktis 9 sätestatud kriteeriumi alusel saab kõige ebasoodsam taotlus ühe punkti ning iga eelmisest soodsam taotlus ühe punkti võrra rohkem punkte;

8) lõike 2 punktis 10 sätestatud kriteeriumi alusel saab kõige madalama advokaatide osakaaluga taotlus ühe punkti ja iga eelmisest kõrgema advokaatide osakaaluga taotlus ühe punkti võrra rohkem punkte, saadud punktid korrutatakse kolmega;

9) kui hinnatava kriteeriumi järgi on esitatud kaks või enam võrdset taotlust, saavad taotlused võrdse arvu punkte.

(4) Komisjon võrdleb esitatud taotlusi, liites iga taotleja poolt lõike 3 alusel saadud punktid kokku. Võidab taotlus, mille punktisumma kokku on kõige suurem.

(5) Kui selgub, et konkursile on esitatud kaks või enam taotlust, mille punktisumma on võrdne, siis heidetakse konkursi võitja väljaselgitamiseks liisku.

(6) Kui taotluste hindamisel ja võrdlemisel selgub, et taotleja on esitanud taotluses ebaõigeid andmeid või dokumente, on komisjonil õigus taotleja konkursilt igal ajal kõrvaldada.

(7) Komisjon teeb justiitsministrile ettepaneku toetuse andmise või andmata jätmise kohta.

§ 10. Konkursi võitja ja teabe avaldamine

(1) Justiitsministri käskkirjaga kuulutatakse konkursi võitjaks taotleja, kelle taotlus on § 9 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidest lähtudes parim.

(2) Kui konkursi võitja ei täida § 12 lõikes 1 sätestatud kohustust, tunnistab justiitsminister viie tööpäeva jooksul lõikes 1 nimetatud käskkirja kehtetuks. Justiitsministril on õigus kuulutada uueks võitjaks taotleja, kes kvalifitseerus paremuselt teiseks.

(3) Justiitsministri käskkiri konkursi võitja väljakuulutamise kohta edastatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis viie tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates kõigile taotlejatele. Käskkirjale lisatakse taotluste hindamise ja võrdlemise kohta koostatud komisjoni protokoll.

(4) Pärast konkursi tulemuste kohta otsuse tegemist avalikustab Justiitsministeerium taotlejate ning konkursi võitnud taotleja ärinime ja aadressi vähemalt Justiitsministeeriumi kodulehel ning väljaandes Ametlikud Teadaanded.

§ 11. Konkursi nurjunuks kuulutamine

(1) Justiitsminister võib enne § 12 lõikes 1 sätestatud lepingu allkirjastamist kuulutada käskkirjaga konkursi nurjunuks sõltumata põhjusest. Konkursi nurjumisel ei eraldata toetust ühelegi taotlejale. Justiitsminister võib välja kuulutada uue konkursi.

(2) Kui justiitsminister kuulutab lõike 1 alusel konkursi nurjunuks, siis hüvitatakse § 8 lõike 1 alusel konkursile kvalifitseerunud taotlejale tema avalduse alusel taotluse koostamisega seotud tõendatud kulud põhjendatud ulatuses, kuid mitte üle 1000 euro taotluse kohta.

§ 12. Leping ja lepingu sõlmimine konkursi võitjaga

(1) Konkursi võitja väljakuulutamise otsuse alusel sõlmitakse konkursi võitjaga leping, mille lisa on isikuandmete töötlemist puudutav leping. Konkursi võitja peab tagastama lepingu allkirjastatult Justiitsministeeriumile viie tööpäeva jooksul Justiitsministeeriumi poolt lepingu allkirjastamiseks saatmise päevast arvates.

(2) Konkursi võitjaga sõlmitavas lepingus sätestatakse vastavalt konkursi võitja esitatud taotluses märgitule toetatava tegevuse tasu, mitme õigusnõustaja poolt on nõustamiskohtade teenindamine piirkondlikult tagatud, õigusnõustamise kirjeldus, veebilehtede haldamisega seonduv, veebilehtede kaudu esitatud küsimustele vastamise tähtaeg, teavitustöö kava, toetuse tagasinõudmise alused, juturoboti arendamiseks vajalike andmete kogumise ulatus ja viis ning muud tingimused, mida ei ole määruses sätestatud.

(3) Lõikes 1 nimetatud lepingu projekt on § 7 lõikes 1 nimetatud käskkirja lisa.

(4) Kui konkursi võitja ei ole lepingut Justiitsministeeriumile allkirjastatult tähtaja jooksul tagastanud, siis on justiitsministril õigus kuulutada konkurss nurjunuks.

§ 13. Konkursi lõppemine

Konkurss lõpeb, kui konkursi võitjaga sõlmitakse leping või konkurss kuulutatakse nurjunuks.

§ 14. Muudatustest teavitamine

Taotluses esitatud andmeid muutvatest töökorraldustest ja teistest ümberkorraldustest ning tegevuse peatamisest või lõpetamisest teavitab konkursi võitja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis Justiitsministeeriumi:

- 1) vähemalt kümme tööpäeva enne kavandatud muudatuse tegemist;
- 2) kolme päeva jooksul muudatuse toimumisest arvates, kui muudatus toimus konkursi võitja tahtest sõltumata, märkides ära selle tekkimise asjaolud.

§ 15. Lihtsustatud korras konkursi korraldamine

(1) Kui § 2 lõike 1 alusel välja kuulutatud konkurss kuulutatakse nurjunuks või § 12 alusel sõlmitud leping lõpeb enne tähtaja lõppu, võib justiitsminister lihtsustatud korras välja kuulutada uue konkursi. Lihtsustatud korras konkursi võitjaga sõlmitakse leping kuni kaheks aastaks.

(2) Lihtsustatud korras väljakuulutatud konkursil võib vähendada peatükkides 4 ja 5 kehtestatud nõudeid.

(3) Lõike 1 alusel väljakuulutatud konkursi tingimused kehtestatakse justiitsministri käskkirjaga.

(4) Toetus makstakse välja lepingu alusel ning selles määratud tähtaja jooksul.

4. peatükk

Nõuded taotlejale ja taotlusele

§ 16. Taotlejale esitatavad nõuded

(1) Toetust võib taotleda asjakohases Eesti registris registreeritud juriidiline isik (edaspidi *taotleja*), kes vastab § 8 lõike 1 punktides 5 ja 6 märgitud nõuetele.

(2) Taotleja võib esitada ühe taotluse üksi või ühe või mitu taotlust teiste taotlejatega ühiselt.

(3) Taotleja kohtumisega ja veebilehtedel õigusnõustamist osutaval õigusnõustajal peab olema omandatud õiguse õppesuunal vähemalt riiklikult tunnustatud magistrikraad, sellele vastav kvalifikatsioon Eesti Vabariigi haridusseaduse § 28 lõike 2² tähenduses või sellele vastav välisriigi kvalifikatsioon, tal peab olema piisav kogemus õigusosalal. Õigusnõustajal ei või olla kehtivat kriminaalkaristust ning tema varasem töö- ja töövälise tegevus ei kahjusta Justiitsministeeriumi mainet.

§ 17. Taotlusele esitatavad nõuded

Taotlus tuleb esitada eesti keeles ja see peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- 1) taotleja nimi, registrikood, asukoht ja kontaktandmed;
- 2) ülevaade taotluse esitamisele eelneval viiel aastal sotsiaalprojektides osalemise kohta;
- 3) pakkumine kohtumisega õigusnõustamise tunnitasu määra kohta käibemaksuta;
- 4) pakkumine omafinantseeringuga taotleja poolt abivajajale tasuta pakutavate kohtumisega õigusnõustamise tundide kohta kalendriaastas õigusvaldkondade kaupa;
- 5) pakkumine telefoni teel juhendamise toetuse suuruse kohta (käibemaksuta) kalendriaastas;
- 6) pakkumine, mitut abivajajat ollakse valmis telefoni teel korraga juhendama;
- 7) pakkumine veebilehtede haldamise ja esitatud küsimustele vastamise toetuse suuruse kohta (käibemaksuta) kalendriaastas;
- 8) veebilehtede sisu haldamise kirjeldus ja aeg, mille jooksul veebilehtedel esitatud küsimusele vastatakse;
- 9) pakkumine õigusnõustamise ning telefoni teel juhendamise käigus esitatud küsimuste ja vastuste

juturoboti arendamiseks vajalikus ulatuses ja viisil kogumise ning klassifitseerimise toetuse suuruse kohta (käibemaksuta) kalendriaastas;

10) pakkumine juturoboti vahendusel õigusnõustamise toetuse suuruse kohta (käibemaksuta) kalendriaastas ja kinnitus, et taotleja osutab teenus vastab § 20 lõike 4 alusel kehtestatud tingimustele;

11) kinnitus, et õigusnõustajad on nõus projektis osalema, ning teave nende kvalifikatsiooni ja kogemuse kohta, sealhulgas, kas ja millisele valdkonnale ollakse spetsialiseerunud;

12) pakkumine, mitmel päeval nädalas konkreetses linnas ja pakkumises märgitud nõustamiskohas kohtumisega õigusnõustamist osutatakse ning mitme õigusnõustaja poolt nõustamiskohtade teenindamine piirkondlikult tagatakse;

13) projektiplaan taotleja poolt korraldatava õigusnõustamise teavitustöö kava ja kirjeldusega linnade ja nõustamiskohtade kaupa ning kliendihaldustarkvara ja nõustamiskohtade kirjeldusega;

14) kinnitus, et taotleja viimase kolme aasta käibe summa on vähemalt 350 000 eurot ja aastas vähemalt 100 000 eurot; ühispakkumise korral kehtivad käesolevas punktis sätestatud nõuded iga taotleja käibe kohta 50 protsendi ulatuses;

15) kinnitus, et taotleja suhtes ei ole taotluse esitamise päeva seisuga algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust ning ta pole pankrotis, tal puudub maksuvõlg ning eelneva kolme kuu jooksul ei ole maksuvõlga olnud üle kümne päeva järjest ja maksuvõlg kokku ei ole sellel perioodil ületanud 15 000 eurot;

16) kinnitus, et taotleja raamatupidamine on korras, osanikud ja juhatuse liikmed on kriminaalkorras karistamata ning neid ei ole trahvitud äriseadustiku nõuete rikkumise eest;

17) kinnitus, et taotleja osanike ja juhatuse liikmete varasem töö- ja tööväliline tegevus ei kahjusta Justiitsministeeriumi mainet;

18) kinnitus § 22 lõigetes 4 ja 5 sätestatud nõuetele vastava kliendihaldustarkvara olemasolu kohta ning informatsioon taotleja poolt kasutusele võetava kliendihaldustarkvara ja selle kasutuselevõtmise aja kohta;

19) nõusolek Justiitsministeeriumile järelepärimise tegemiseks riigi infosüsteemides;

20) volitatud esindaja volitusi tõendav volikiri, kui taotluse on allkirjastanud taotleja volitatud esindaja.

§ 18. Taotluse esitamine ja esitamise tähtaeg

(1) Taotlus esitatakse Justiitsministeeriumile konkursi väljakuulutamise teates märgitud aadressil elektrooniliselt ning hiljemalt märgitud tähtpäevaks ja kellaajaks.

(2) Taotlus, mis esitatakse Justiitsministeeriumile pärast konkursi väljakuulutamise teates määratud tähtpäeva ja kellaaega, ei ole tähtaja jooksul esitatud.

(3) Justiitsministeerium võib taotluse esitamise tähtaega pikendada lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul. Teade taotluste esitamise tähtaja pikendamise kohta avaldatakse Justiitsministeeriumi kodulehel.

(4) Muudatustest taotleja kontaktandmetes on taotleja kohustatud Justiitsministeeriumi viivitamata kirjalikult teavitama.

5. peatükk

Nõuded õigusnõustamisele, selle korraldamisele ja turundustegevusele

§ 19. Õigusnõustamise keel

Õigusnõustamine toimub eesti ning vajaduse korral inglise ja vene keeles.

§ 20. Telefoni teel juhendamine, veebilehed ja juturobot

(1) Konkursi võitja tagab kohtumisega õigusnõustamisel abivajaja juhendamise ja korraldusküsimustele vastamise telefoni teel. Telefoni teel juhendatakse tööpäeviti ajavahemikus 9.00–16.00.

(2) Konkursi võitja tagab veebilehtede sisutekstide haldamise, sealhulgas ajakohase informatsiooni olemasolu, ning veebilehtede kaudu esitatud küsimusele vastamise § 12 lõikes 1 sätestatud lepingus määratud tähtaja jooksul.

(3) Konkursi võitja tagab õigusnõustamise ning telefoni teel juhendamise käigus esitatud küsimuste ja vastuste kogumise ning klassifitseerimise juturoboti arendamiseks vajalikus ulatuses ja viisil.

(4) Juturoboti vahendusel õigusnõustamise korraldamise tingimused kehtestatakse justiitsministri

käskkirjaga.

§ 21. Õigusnõustamise kohad

(1) Konkursi võitja tagab kohtumisega õigusnõustamise vähemalt järgmistes linnades:

- 1) Haapsalu,
- 2) Jõgeva,
- 3) Jõhvi,
- 4) Kuressaare,
- 5) Kärdla,
- 6) Narva,
- 7) Paide,
- 8) Põlva,
- 9) Pärnu,
- 10) Rakvere,
- 11) Tallinn,
- 12) Tartu,
- 13) Valga,
- 14) Viljandi,
- 15) Võru.

(2) Õigusnõustamise asukoht peab olema tähistatud.

§ 22. Abivajajate registreerimine kohtumisega õigusnõustamisel ja kliendilepingu sõlmimine

(1) Konkursi võitja on kohustatud enne kohtumisega õigusnõustamise alustamist tuvastama abi vajava füüsilise isiku isikusamasuse. Samuti võtab konkursi võitja abivajajalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kinnituse, et tema sissetulek ei ületa § 4 lõikes 1 nimetatud määra (edaspidi *sissetuleku kinnitus*). Sissetuleku kinnitus võib olla ka abivajajaga sõlmitavas kliendilepingus.

(2) Konkursi võitja sõlmib enne kohtumisega õigusnõustamist abivajajaga kliendilepingu ja abivajaja tasub omaosalusmäära. Kliendilepingu kehtivuse pikendamiseks järgmiseks kalendriaastaks piisab omaosalusmäära tasumisest ja sissetuleku kinnitusest. Käesoleva lõike teist lauset ei kohaldata alaealistele.

(3) Konkursi võitja registreerib abivajaja, tema kontaktandmed, õigusvaldkonna, milles nõu anti, nõustamise kuupäeva ja nõustamisele kulunud aja ning lisab juurde isikut tõendava dokumendi elektroonilise koopia ja sissetuleku kinnituse. Kui abivajaja allkirjastab kliendilepingu digitaalselt, ei pea kliendihaldustarkvarasse lisama abivajaja isikut tõendava dokumendi elektroonilist koopiat.

(4) Lõigetes 1–3 nimetatud andmed, abivajajale õigusnõustamise eest esitatud arved ja § 27 lõikes 1 nimetatud maksetaotluse aluseks olevad arved registreeritakse kliendihaldustarkvaras, mis peab võimaldama eespool nimetatud andmete väljavõtmist kalendrikuu kaupa.

(5) Lepingu kehtivuse ajal tagab konkursi võitja Justiitsministeeriumile lõigetes 1–4 nimetatud andmetele vaatleja õigustega juurdepääsu reaalajas.

§ 23. Turundustegevus

(1) Konkursi võitja planeerib turundustegevust vastutustundlikult, arvestades sealhulgas vajaduste ja võimalustega teenuse sihtgrupi teenindamisel kalendriaastas.

(2) Õigusnõustamisele registreerimisel kogutavaid abivajaja andmeid ei kasutata otseturunduseks.

6. peatükk

Toetuse ulatus, omaosalusmäär, õigusnõustamise tunnitasu määr ja toetuse väljamaksmine

§ 24. Toetus ja toetuse ulatus

(1) Konkursi võitjale makstakse toetust esimese kahe kohtumisega õigusnõustamise tunni eest kalendriaastas 100 protsenti konkursi võitja taotluses märgitud kohtumisega õigusnõustamise tunnitasu määrast.

(2) Toetuse täpse suuruse toetataval perioodil kehtestab justiitsminister § 7 lõikes 1 nimetatud käskkirjaga.

(3) Konkursi võitja ei või toetatud tegevuse eest nõuda abivajajalt muud tasu või hüve peale omaosalusmäära.

(4) Konkursi võitjale makstakse toetust kalendriaastas kokku kuni konkursi väljakuulutamise käskkirjas märgitud piirsumma täitumiseni.

(5) Paragrahvi 3 lõike 1 punktides 2 ja 3 sätestatud õigusnõustamise ning §-s 20 sätestatud tegevuste eest makstakse konkursi võitjale toetust kalendriaastas kokku kuni konkursi väljakuulutamise käskkirjas märgitud piirsumma ulatuses.

§ 25. Omaosalusmäär

(1) Omaosalusmäär kalendriaastas on viis eurot. Kui kalendriaastas ei jõuta teenust osutada, kandub makstud omaosalusmäär üle järgmisse kalendriaastasse.

(2) Omaosalusmäära tasumisest on vabastatud:

- 1) alaealised abivajajad;
- 2) riigi õigusabi seaduse § 12 lõike 8 alusel riigi õigusabi taotluse esitanud abivajajad.

(3) Kui abivajaja ei suuda tasuda omaosalusmäära, tagab konkursi võitja abivajajale selgituste andmise riigi õigusabi seaduses ettenähtud riigi õigusabi saamise aluste ja korra kohta ning vajaduse korral abistab riigi õigusabi taotluse nõuetekohasel vormistamisel ilma selle eest tasu võtmata.

(4) Kui riigi õigusabi taotlus edastatakse konkursi võitjale riigi õigusabi seaduse § 12 lõike 8 alusel, tagab konkursi võitja riigi õigusabi taotluse nõuetekohase vormistamise ja esitamise ilma selle eest tasu võtmata.

(5) Kokkulepitud ajal kohtumisega õigusnõustamisele ilma mõjuva põhjuseta ilmumata jätmise korral tasub abivajaja enne kohtumisega õigusnõustamist konkursi võitjale omaosalusmäära uuesti. Mõistliku etteteatamise korral omaosalusmäära uuesti tasuma ei pea.

§ 26. Õigusnõustamine alates kolmandast tunnist ja abivajaja teavitamine

(1) Kui abivajaja soovib saada õigusnõustamist pärast kahe tunni täitumist, nõustab konkursi võitja abivajajat edasi konkursi võitja taotluses märgitud kohtumisega õigusnõustamise tunnitasu määra eest vähemalt järgneva kolme tunni ulatuses kalendriaastas. Konkursi võitja ei või nõuda eelnimetatud nõustamise eest abivajajalt muud tasu või hüve.

(2) Konkursi võitja teavitab abivajajat kahe esimese õigusnõustamise tunni täitumisest ja lõikes 1 nimetatud tunnitasu määrast ning järgneva kolme õigusnõustamise tunni täitumisest iga kord enne õigusnõustamise osutamise jätkamist.

§ 27. Toetuse väljamaksmine

(1) Toetuse väljamaksmiseks esitab konkursi võitja Justiitsministeeriumile elektrooniliselt maksetaotluse.

(2) Kohtumisega õigusnõustamise eest esitatakse maksetaotlus kuni kaks korda kuus. Viimase kuu maksetaotlus tuleb esitada hiljemalt 15. jaanuariks. Kui maksetaotlus esitatakse pärast 15. jaanuari, on Justiitsministeeriumil õigus teha selle alusel väljamakse järgmise kalendriaasta piirsummast.

(3) Justiitsministeeriumil on õigus kontrollida nii enne kui ka pärast toetuse väljamaksmist maksetaotluse aluseks olevate andmete õigsust ja §-s 22 nõutavate andmete korrektsust konkursi võitja poolt peetavas kliendihaldustarkvaras.

(4) Justiitsministeerium menetleb maksetaotlust kuni kümme tööpäeva. Kui osutub vajalikuks maksetaotlusega esitatud andmeid põhjalikumalt kontrollida, võib Justiitsministeerium pikendada maksetaotluse menetlust kuni kümne tööpäeva võrra, teavitades sellest konkursi võitjat kirjalikku

taasesitamist võimaldavas vormis.

(5) Konkursi võitjale võib teha pärast lepingu sõlmimist ühekordse ettemakse kuni 25 protsenti konkursi võitjale kohtumisega õigusnõustamiseks antava toetuse kalendriaasta piirsummast. Ettemaks tasaarvestatakse esimeste kuude maksetaotlustega.

(6) Paragrahvi 3 lõike 1 punktis 2 sätestatud õigusnõustamise ning §-s 20 sätestatud tegevuste eest makstakse toetust maksetaotluse alusel ühe maksena kogu kalendriaasta kohta taotluses esitatud pakkumises märgitud summa ulatuses. Toetuse maksmisel ei kohaldata lõigetes 2, 3 ja 5 ning § 28 lõigetes 1 ja 3 sätestatud.

(7) Paragrahvi 3 lõike 1 punktis 3 sätestatud õigusnõustamise eest toetuse maksmise tingimused ja korra kehtestab justiitsminister käskkirjaga.

§ 28. Toetuse väljamaksmisest keeldumine

(1) Kui kliendihaldustarkvara ei sisalda §-s 22 nõutavaid andmeid või andmed osutuvad ebaõigeks, on Justiitsministeeriumil õigus nõuda konkursi võitjalt puuduvate andmete lisamist või ebaõigete andmete parandamist. Kui nimetatud andmed ei ole korrektselt kliendihaldustarkvarasse sisestatud või neid ei parandata kahe nädala jooksul arvates puudustest teavitamisest, on Justiitsministeeriumil õigus keelduda vastava abivajaja puhul toetuse väljamaksmisest.

(2) Kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et toetus maksti välja ebaõigete või puudulike andmete alusel, võib Justiitsministeerium vastava osa toetusest tagasi nõuda või ebaõige makse tasaarvestada tulevaste maksetega.

(3) Kui Justiitsministeerium tuvastab, et abivajaja õigusnõustamine on olnud ebakvaliteetne, võib ta keelduda vastava abivajaja puhul kas osaliselt või tervikuna toetuse väljamaksmisest, vastava osa toetusest tagasi nõuda või tasaarvestada tulevaste maksetega.

7. peatükk Aruandlus ja andmed

§ 29. Aruandlus

(1) Konkursi võitja esitab Justiitsministeeriumile hiljemalt iga aasta 15. jaanuariks ülevaate eelmise kalendriaasta õigusnõustamise kättesaadavuse tagamiseks osutatud õigusnõustamise, selle korraldamise ja õigusnõustamisest teavitamise kohta.

(2) Lõikes 1 nimetatud aruandes esitatakse järgmised andmed:

- 1) õigusnõustamist saanud abivajajate arv ja õigusnõustamise keel õigusvaldkondade ja linnade kaupa;
- 2) õigusnõustamise tundide arv õigusvaldkondade ja linnade kaupa;
- 3) telefoni teel õigusnõustamist saanud abivajajate arv ja õigusnõustamise keel õigusvaldkondade kaupa;
- 4) ülevaade turundustegevusest ja teavitustööst kalendriaastas;
- 5) ülevaade õigusnõustamise ning telefoni teel juhendamise käigus juturoboti arendamiseks vajalikus ulatuses ja viisil küsimuste ja vastuste kogumisest ning klassifitseerimisest.

(3) Õigusnõustamisel § 3 lõike 1 punktis 2 nimetatud viisil esitatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtpäevaks ülevaade veebilehtede sisutekstide haldamisest ja veebilehtede kaudu esitatud küsimustele vastamisest õigusvaldkondade kaupa.

(4) Õigusnõustamisel § 3 lõike 1 punktis 3 nimetatud viisil esitatava aruandluse tingimused ja korra kehtestab justiitsminister käskkirjaga.

§ 30 Andmete üleandmine

(1) Pärast § 12 lõikes 1 sätestatud lepingu lõppemist annab konkursi võitja § 22 lõikes 3 nimetatud andmed Justiitsministeeriumile kümne päeva jooksul elektrooniliselt ja masintöödeldaval kujul andmekandjal üle.

(2) Õigusnõustamise ning telefoni teel juhendamise käigus juturoboti arendamiseks vajalikus ulatuses ja viisil kogutud ning klassifitseeritud küsimused ja vastused annab konkursi võitja Justiitsministeeriumile üle 30 päeva jooksul arvates vastava taotluse saamisest või koos § 29 lõikes 1 nimetatud aruandega.

8. peatükk

Erivajadustega isikute ja eakate õigusnõustamise kättesaadavuse parandamiseks antava toetuse jagamise tingimused ja kord

§ 31. Erivajadustega isikute ja eakate õigusnõustamise kättesaadavuse parandamine

Toetust jagatakse erivajadustega isikute ja eakate õigusnõustamise kättesaadavuse parandamiseks, sealhulgas sihtgrupi õigusnõustamisest teavitamiseks ning abistamiseks igapäevasel ametiasutustega suhtlemisel ja asjaajamisel. Õigusnõustamisele kohaldatakse §-s 6 sätestatud piirangut.

§ 32. Erivajadustega isikute ja eakate õigusnõustamise kättesaadavuse parandamiseks antava toetuse jagamise konkurss ja leping

(1) Konkurss kuulutatakse välja § 7 lõikes 1 sätestatud korras. Konkursi võib välja kuulutada ühe või mõlema sihtgrupi õigusnõustamiseks antava toetuse jagamiseks.

(2) Taotluste kvalifitseerimiseks, hindamiseks ja võrdlemiseks moodustab justiitsminister käskkirjaga komisjoni. Komisjon hindab ja võrdleb omavahel ainult konkursile kvalifitseerunud taotlusi.

(3) Taotlus loetakse konkursile kvalifitseerunuks, kui taotleja:

- 1) on esitanud taotluse tähtaja jooksul;
- 2) on registreeritud asjakohases Eesti registris;
- 3) puhul on tegemist sihtgrupi esindusorganisatsiooniga, kes on tegutsenud vähemalt kaks aastat;
- 4) on esitanud § 33 lõikes 2 nõutud andmed;
- 5) suhtes ei ole taotluse esitamise päeva seisuga algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust või ta ei ole pankrotis ning tal ei ole suuremat maksuvõlga kui 1000 eurot; maksuvõla olemasolu korral tuleb lisada kinnitus, et maksuvõla tasumise ajatamine on täies ulatuses tagatud;
- 6) on andnud Justiitsministeeriumile nõusoleku järelepärimise tegemiseks riigi infosüsteemides.

(4) Taotluses selle kvalifitseerimiseks vajalike juba esitatud andmete täpsustamiseks ja täiendamiseks võidakse taotlejalt nõuda täiendavate andmete ja dokumentide esitamist, määrates tähtaja nende esitamiseks.

(5) Taotleja või samade kaastaotlejate poolt mitme taotluse esitamise korral arvestatakse ainult viimasena esitatud taotlust.

(6) Justiitsministeeriumil on õigus jätta taotlus kvalifitseerimata, kui taotleja on selles esitanud ebaõigeid andmeid või dokumente.

(7) Kui ühtegi konkursile esitatud taotlust ei loeta konkursile kvalifitseerunuks või kui tähtpäevaks ei ole konkursile esitatud ühtegi taotlust, siis kuulutatakse konkurss nurjunuks.

(8) Kõiki kvalifitseerunud taotlusi hinnatakse ja võrreldakse omavahel, arvestades nende mõjusust taotlustes § 33 lõike 2 punktide 2–12 kohta esitatud andmete alusel. Hindamisel arvestatakse, kui võrd on erivajadustega isikute või eakate sihtgrupil praegu juurdepääs nõustamisele raskendatud ning mil määral aitaks taotleja pakutav nõustamine kehtivat olukorda parandada. Mõjusamaks hinnatakse taotlused, mille mõju on konkreetsele erivajadustega isikute või eakate sihtgrupile suurem.

(9) Kui selgub, et konkursile on esitatud kaks või enam taotlust, mis hindamisel osutuvad võrdseks, siis heidetakse konkursi võitja väljaselgitamiseks liisku.

(10) Komisjon teeb justiitsministrile ettepaneku rahuldada esitatud taotlused täielikult, osaliselt, jätta taotlused rahuldamata või jätta kõik esitatud taotlused rahuldamata.

(11) Kui komisjon teeb justiitsministrile ettepaneku jätta kõik esitatud taotlused rahuldamata, võib justiitsminister kuulutada konkursi nurjunuks. Konkursi nurjumise korral ei eraldata toetust ühelegi taotlejale ning justiitsminister võib välja kuulutada uue konkursi.

(12) Justiitsministri käskkiri konkursi võitjate väljakuulutamise või konkursi nurjunuks kuulutamise kohta edastatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis viie tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates kõigile taotlejatele. Käskkirjale lisatakse taotluste hindamise ja võrdlemise kohta koostatud komisjoni protokoll.

(13) Pärast otsuse tegemist konkursi tulemuste kohta avalikustatakse tulemused Justiitsministeeriumi kodulehel.

(14) Konkursi võitjate väljakuulutamise otsuse alusel sõlmitakse konkursi võitjaga leping. Konkursi võitja peab lepingu allkirjastatult Justiitsministeeriumile tagastama viie tööpäeva jooksul Justiitsministeeriumi poolt lepingu allkirjastamiseks saatmise päevast arvates.

(15) Lepingu projekt on § 7 lõikes 1 nimetatud käskkirja lisa.

(16) Kui konkursi võitja ei ole lepingut Justiitsministeeriumile allkirjastatult tähtaja jooksul tagastanud, siis on justiitsministril õigus kuulutada konkurss nurjunuks.

(17) Konkursi lõppemisele ja muudatustest teavitamisele kohaldatakse §-des 13 ja 14 sätestatud korda.

§ 33. Nõuded taotluse esitajale ja taotlusele erivajadustega isikute ja eakate õigusnõustamise kättesaadavuse parandamiseks korraldataval konkursil osalemiseks

(1) Toetust võib taotleda erivajadustega isikute või eakate isikute üleriigiline esindusorganisatsioon, mis vastab § 32 lõike 3 punktides 2, 3 ja 5 esitatud nõuetele, või mitu sellist esindusorganisatsiooni ühiselt.

(2) Konkursile esitav taotlus peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- 1) taotleja nimi, registrikood, asukoht ja kontaktandmed;
- 2) nõustamise ja teavitamise viis ja kirjeldus;
- 3) nõustamiskohad;
- 4) sihtgrupi kirjeldus ja nõustatavate isikute koguarv kalendriaasta kohta;
- 5) pakkumine nõustamise tundide koguarvu kohta kalendriaastas ning selle jagunemine nõustamiskohtade kaupa;
- 6) kirjeldus, mil määral on sihtgrupil nõustamisele juurdepääs raskendatud;
- 7) sihtgrupi spetsiifiliste vajadustega arvestamise kirjeldus, sealhulgas, kuidas tagatakse erivajadustega isikute puhul sihtgrupi nõustamine harjumuspärases keskkonnas ning nõustamiseks vajaliku juurdepääsuga ruumides;
- 8) nõustajad, nende kvalifikatsioon ja kogemus;
- 9) taotleja varasema kogemuse olemasolu toetatava tegevuse elluviimisel;
- 10) taotletava toetuse suurus ja eelarve;
- 11) taotleja finantseeritava nõustamise teavitustöö kava ja kirjeldus;
- 12) teave taotleja omafinantseeringu kohta;
- 13) volitatud esindaja volitusi tõendav volikiri, kui taotluse on allkirjastanud taotleja volitatud esindaja.

(3) Taotleja või samade taotlejate poolt mitme taotluse esitamise korral arvestatakse ainult viimasena esitatud tähtaegset taotlust.

(4) Taotluse esitamisele kohaldatakse §-s 18 sätestatud korda.

§ 34. Erivajadustega isikute ja eakate õigusnõustamise kättesaadavuse parandamiseks antava toetuse saaja aruandlus

(1) Konkursi võitja esitab Justiitsministeeriumile hiljemalt iga aasta 15. jaanuariks ülevaate eelmise kalendriaasta õigusnõustamise kättesaadavuse tagamiseks osutatud õigusnõustamise, selle korraldamise, õigusnõustamisest teavitamise ning kantud kulude kohta.

(2) Lõikes 1 nimetatud aruandes esitatakse järgmised andmed:

- 1) õigusnõustamise tundide arv õigusvaldkondade ja linnade kaupa;
- 2) kohtumisega õigusnõustamist saanud abivajajate arv ja õigusnõustamise keel õigusvaldkondade ja linnade kaupa;
- 3) telefoni teel õigusnõustamist saanud abivajajate arv ja õigusnõustamise keel õigusvaldkondade kaupa;

- 4) rahaliste vahendite jääk aruandeaasta alguse seisuga, toetusena saadud summa suurus kalendriaasta kohta, aruandeaastal kasutatud rahalised vahendid ja rahaliste vahendite jääk aruandeaasta lõpu seisuga;
- 5) ülevaade turundustegevusest ja teavitustööst kalendriaastas.

9. peatükk Rakendussätted

§ 35. Enne määruse jõustumist sõlmitud lepingud

Enne 2021. aasta 1. jaanuari konkursi võitjaga sõlmitud lepingutele kohaldatakse kuni 2020. aasta 31. detsembrini kehtinud määrust.

§ 36. Määruse kehtetuks tunnistamine

Justiitsministri 5. jaanuari 2017. a määrus nr 1 „Üldise õigusnõustamise sihtgrupp ja õigusvaldkonnad ning selle nõustamise kättesaadavuse parandamiseks antava toetuse jagamise tingimused ja kord“ tunnistatakse kehtetuks.

§ 37. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2021. a.

(allkirjastatud digitaalselt)

Raivo Aeg
Justiitsminister

(allkirjastatud digitaalselt)

Tõnis Saar
Kantsler